MAHARASHTRA ADMINISTRATIVE TRIBUNAL
NAGPUR BENCH NAGPUR
ORIGINAL APPLICATION NO. 226/2019 WITH
CIVIL APPLICATION NO. 543/2022 (S.B.)

Smt. Sangita W/o Vivek Naitam,
Aged about 42 years,
Occ. Service, R/o Om Nagar, Chamorshi Road,
Behind Paper Mill Office,
Tah. & Dist. Gadchiroli.

Applicant.

Versus

1) The State of Maharashtra,
Through it's Additional Chief Secretary,
Home Department,
Mantralaya, Mumbai- 400 032.

2) The Deputy Inspector General of Police,
Gadchiroli Region Camp,
Nagpur.

3) Superintendent of Police,
Gadchiroli, Dist. Gadchiroli.

4) Accountant General of Maharashtra-II
Nagpur, Civil Lines,
Nagpur.

5) Treasury Officer,
The Office of Treasury,
Gadchiroli, Dist. Gadchiroli.

Respondents

Shri N.R.Saboo, ld. Advocate for the applicant.

Shri V.A.Kulkarni, ld. P.O. for the respondents.

Coram :- **Hon'ble Shri M.A.Lovekar, Member (J).**

JUDGMENT

Judgment is reserved on 11th March, 2024.

Judgment is pronounced on 18th March, 2024.

Heard Shri N.R.Saboo, ld. counsel for the applicant and Shri V.A.Kulkarni, ld. P.O. for the Respondents.

2. Facts leading to this O.A. are as follows. Paldev, husband of the applicant was born on 13.07.1973. He was a Police Constable. He died in Naxal attack on 07.08.1997. The applicant received Special Family Pension of Rs. 5,95,953/- for the period from 08.08.1997 to 04.05.2002. On 05.05.2002 she performed marriage with one Vivek Naitam whereupon she stopped getting Special Family Pension. On 13.08.2013 Home Department of Government of Maharashtra issued a G.R. relevant part of which reads as under:-

> **शासन निर्णय –**
>
> ज्या शहिदांच्या कुटुंबियांना वित्त विभागाच्या दि. १०.०४.१९८९ च्या शासन निर्णयान्वये विशेष कुटुंब निवृत्ती वेतन मिळत आहे व त्यामुळे त्यांना गृह विभागाच्या संदर्भीय शासन निर्णयान्वये अनुज्ञेय केले. अंतिम वेतनासह घरभाडे भत्ता, महागाई भत्ता, वेतन आयोगाच्या शिफारशीनुसार सुधारित वेतन, पदोन्नत वार्षिक वेतनवाढ इत्यादी लाभ मिळण्यास अडचणी येत आहेत, अशा शहीदांच्या कुटुंबियांना महालेखापालांकडून मंजूर करण्यात आलेले विशेष कुटुंब निवृत्ती वेतन बंद करून, त्याचप्रमाणे महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम, १९८१ मधील नियम क्र. ३९ व नियम क्र. ३९ व नियम क्र. ११ तसेच महाराष्ट्र नागरी सेवा" सर्व साधारण शर्ती) नियम, १९८१ मधील नियम क्र. ३२ या नियमांतील तरतूदी शिथील करून

त्याना" सर्व लाभ मुख्य लेखाशिर्ष २०५५-पोलीस (००) १०९ जिल्हा पोलीस (००) (०१) जिल्हा पोलीसदल (२०५५०१६८) ०१ वेतन या लेखाशिर्षाखाली वेतन म्हणून अदा करयास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

विशेष कुटुंब निवृत्ती वेतन बंद करून "२०५५-पोलीस" या मुख्य लेखाशिर्षापासून वेतन करतांना खालील पद्धतीचा अवलंब करण्यात यावा.

ज्या पोलीस अधिकारी/कर्मचाऱ्यांच्या कुटुंबियांना वित्त विभाग शासन निर्णय क्र. कनिव१०८८/९३/सेवा-४, दि. १०/०४/१९८९ मधील परिच्छेद-२(२) नुसार महालेखापाल कार्यालयाच्या प्राधिकार पत्रानुसार कोषागार कार्यालयातून विशेष कुटुंब निवृत्ती वेतन मिळत आहे. ती प्राधिकारपत्र रद्द करुन यापुढे त्यांना गृह विभाग शासन निर्णय क्र. पीडब्ल्युएफ-१००८ प्र.क्र.८/पील-९ दि. २९/११/२००८ अन्वये अनुज्ञेय करण्यात आलेले वेतन अदा करण्यास व त्या वेतनाच्या" अदा करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. हे वेतन मृत कर्मचाऱ्यांच्या नियत सेवानिवृत्तीच्या दिनांकापर्यत त्याच्या कुटुंबियांना अनुज्ञेय राहिल.

१) जे पोलीस अधिकारी व कर्मचारी शहीद झाले नसते, तर सेवानिवृत्तीच्या तारखेपर्यंत म्हणजे त्यांच्या वयाच्या ५८ वर्षांपर्यत, त्यांना जी वार्षिक वेतनवाढ, पदोन्नती व इतर लाभ अनुज्ञेय राहिले असते, ते निवृत्तीच्या दिनांकापर्यंत शहीदांच्या वारसांना देण्यात यावेत, याबाबतची नोंद शहीद पोलीस अधिकारी अथवा कर्मचारी यांच्या सेवापुस्तकामध्ये घेण्यात यावी.

२) दिनांक-१/११/२००५ पूर्वी नियुक्त होवून मृत पावलेल्या पोलीस अधिकारी कर्मचाऱ्यांच्या नियत सेवानिवृत्तीच्या दिनांकानंतर त्याच्या कुटुंबास महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तीवेतन) नियम १९८२ मधील नियम ११६ च्या तरतूदीनुसार रितसर कुटुंब निवृत्तीवेतन देय राहील.

On 11.06.2015 Finance Department of Government of Maharashtra issued a Notification as follows:-

1. These rules may be called the Maharashtra Civil Services (Pension) (Amendment) Rules, 2015.

2. In rule 116 of the Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982, in sub-rule 5, for clause (i), the following clause shall be substituted:-

> *"(i) in the case of a widower, upto the date of death or remarriage, whichever is earlier; and in the case of a widow, upto the date of death."*

On 07.02.2018 Finance Department of Government of Maharashtra issued a G.R. relevant part of which reads as under:-

शासन निर्णय-

१) ज्या कुटुंबनिवृत्तीवेतन धारक विधवांनी अधिसूचनेच्या दिनांकापूर्वी पुनर्विवाह केल्यामुळे कोषागार अधिकाऱ्यांकडून त्यांचे कुटुंबनिवृत्तीवेतन बंद करण्यात आले आहे, अशा विधवांना अधिसूचनेच्या दिनांकापासून म्हणजे दि.११.०६.२०१५ पासून पुन्हा कुटुंबनिवृत्तीवेतन अनुज्ञेय राहील. तथापि त्यांना दि.११.०६.२०१५ पूर्वीची थकबाकी अनुज्ञेय राहणार नाही. त्यांना दि. ११.०६.२०१५ ते कुटुंबनिवृत्तीवेतन प्रत्यक्ष अदा करे पर्यंतच्या कालावधीची थकबाकी अनुज्ञेय राहील.

२) ज्या कुटुंबनिवृत्तीवेतन धारक विधवांनी दि.११.०६.२०१५ पूर्वी पुनर्विवाह केला आहे व त्यांचे कुटुंबनिवृत्तीवेतन बंद करण्यात आले आहे, त्यांच्या प्रकरणी त्यांचे पती ज्या कार्यालयामध्ये कार्यरत होते त्या कार्यालयाच्या कार्यालय प्रमुखांकडे कुटुंबनिवृत्तीवेतन पुन्हा सुरू करण्यासाठी पुर्वीच्या PPO सह अर्ज करावा.

On 16.05.2019 following reference was made to respondent no. 1 by Director General of Police:-

३. शासन अधिसूचना, वित्त विभाग, दि. ११ जून २०१५ नुसार उपरोक्त नियमात सुधारणा करुन पुर्नविवाह केलेल्या विधवांना कुटूंबनिवृत्तीवेतनाचा लाभ अनुज्ञेय असून, शासन निर्णय वित्त विभाग, क्र. सेनिवे-२०१४/प्र.क्र.१०६ / सेवा-४, दि.०७/०२/२०१८ अन्वये नियमांची अंमलबजावणी बाबतची कार्यपध्दती विहीत

केली आहे. **ज्या कुटूंबनिवृत्तीवेतन धारक विधवांनी अधिसूचनेच्या दिनांकापूर्वी पुर्नविवाह केल्यामुळे त्यांचे कुटूंबनिवृत्तीवेतन बंद करण्यात आले आहे, अशा विधवांना सदर अधिसूचनेच्या दिनांकापासून पुनः कुटुंबनिवृत्तीवेतन अनुज्ञेय राहील**, अशी शासन निर्णयामध्ये तरतूद आहे. परंतु, **विशेष कुटूंबनिवृत्तीवेतन देण्यात यावे किंवा पूर्ण वेतन देण्यात यावे** याबाबत नमूद केलेले नाही.

४. तरी शासनास विनंती करण्यात येते की श्रीमती नैताम यांना कुटूंबनिवृत्तीवेतना ऐवजी पुर्ण वेतनाचा लाभ द्यावे, याबाबत शासनाचे आदेश सत्वर निर्गमित करावेत.

By order dated 04.10.2023 this Bench had directed respondent no. 1 to take a decision on reference dated 16.05.2019, before 24.04.2023.

Respondent no. 1, by letter dated 25.04.2023, sought opinion of the Finance Department. It appears that no opinion on the issue was given.

On 11.08.2023 Home Department issued a G.R. which reads as under:-

शासन निर्णय :-

नक्षलवादी कारवाईसह अतिरेकी कारवाई, दरोडेखोरी, संघटीत गुन्हेगारी विरोधी कारवाई व आपात्कालीन काळात मदत करताना मृत व जखमी झालेल्या पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांच्या विधवा पत्नीने पुनर्विवाह केला आहे, अशा विधवा पत्नीस कुटुंबीय या नात्याने दिवंगत अधिकारी/कर्मचारी यांच्या नियत सेवानिवृत्तीच्या दिनांकापर्यंत वेतन अनुज्ञेय करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

२. सदर दिवंगत पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांच्या पुनर्विवाह केलेल्या विधवांना संदर्भाधीन दि. १३/०८/२०१३ रोजीच्या शासन निर्णयातील तरतुदींप्रमाणे संपूर्ण वेतनाचा लाभ अदा करण्यात यावा. तसेच, अशा दिवंगत जवानांच्या उत्पन्नावर सर्वस्वी अवलंबून असणा-या दिवंगत जवानांच्या वयोवृद्ध आई-वडील, अविवाहीत/दिव्यांग बहीण/भाऊ व अज्ञान पाल्य इ. यांच्या पालन पोषणाची जबाबदारी त्यांना घ्यावी लागेल. तसे हमीपत्र संबंधित घटक प्रमुखांनी संबंधित विधवांकडून घ्यावे. दिवंगत जवानांच्या उत्पन्नावर सर्वस्वी अवलंबून असणा-या व्यक्तींचे पालन-पोषण करण्यात येत नसेल तर संपूर्ण वेतनाचा लाभ बंद करण्यात यावा. याबाबत प्राप्त झालेल्या तक्रारीच्या अनुषंगाने निराकरण झाल्यास पुढील संपूर्ण वेतनाचे प्रदान पुनश्च सुरु करण्यात यावे, तसेच, दिवंगत पोलीस अधिकारी/कर्मचा-याच्या सेवानिवृत्तीच्या दिनांकानंतर वित्त विभागाच्या प्रचलित शासन निर्णय/अधिसूचनांच्या अनुसार त्यांच्या कुटुंबनिवृत्तीवेतनाबाबत कार्यवाही करण्यात यावो.

३. तसेच, सदर शासन निर्णय संदर्भाकीत शासन निर्णयातील तरतुदीनुसार त्या-त्या शासन निर्णयातील दिनांकापासून लागु राहिल. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. १९८/२३/सेवा-३, दि. २६/०७/२०२३ अन्वये प्राप्त सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

3. According to the ld. counsel for the applicant, the applicant would be entitled to get full salary benefits which her husband would have received had he been alive, till the date of his retirement on superannuation i.e. 31.07.2031.

4. Stand of respondent no. 3 is that after remarriage the applicant stopped getting family pension, right to get Special Family Pension was revived by G.R. dated 07.02.2018, this G.R. specified that those widows who had stopped getting Special Family Pension due to

their remarriage would be entitled to get Special Family Pension only w.e.f. 11.06.2015, they were not entitled to get arrears of pension for the period preceding 11.06.2015 and considering this clear position the applicant would be entitled to get only Special Family Pension, and that too, w.e.f. 11.06.2015.

5. I have quoted relevant portions of G.Rs. dated 13.08.2013, 07.02.2018 and 11.08.2023 as well as Notification dated 11.06.2015. G.R. dated 11.08.2023 states:-

> सदर दिवंगत पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांच्या पुनर्विवाह केलेल्या विधवांना संदर्भाधीन दि. १३/०८/२०१३ रोजीच्या शासन निर्णयातील तरतुदींप्रमाणे संपूर्ण वेतनाचा लाभ अदा करण्यात यावा.

This G.R. further states :-

> तसेच, सदर शासन निर्णय संदर्भाकीत शासन निर्णयातील तरतुदीनुसार त्या-त्या शासन निर्णयातील दिनांकापासून लागु राहिल. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. १९८/२३/सेवा-३, दि. २६/०७/२०२३ अन्वये प्राप्त सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

G.R. dated 11.08.2023 refers to previous G.Rs. dated 10.04.1989, 29.11.2008, 13.08.2013 and 07.02.2018. On a conjoint consideration of all these G.Rs. and facts of the case, I hold that the applicant is entitled to get full salary benefits which her deceased

husband would have received had he been alive, w.e.f. 13.08.2013 till the notional date of his retirement on superannuation i.e. 31.07.2031. To get these benefits the applicant will have to comply with the conditions stipulated in para 2 of G.R. dated 11.08.2023. On such compliance being made, **arrears shall be paid to her within three months therefrom**. **The O.A. is allowed in these terms, and C.A. is disposed of**, with no order as to costs.

Member (J)

Dated :- 18/03/2024
aps

I affirm that the contents of the PDF file order are word to word same as per original Judgment.

Name of Steno	:	Akhilesh Parasnath Srivastava.
Court Name	:	Court of Hon'ble Member (J).
Judgment signed on and pronounced on	:	18/03/2024
Uploaded on	:	19/03/2024